

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/171/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117209476
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8117209476.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne N.R. X.ej, nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v U.T. Č.. XX, právne zastúpenej JUDr. Ladislavom Riedlom, advokátom so sídlom v Prešove, na ul. Konštantínovej č. 3308/6, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a. s., so sídlom v Bratislave, na Mlynských nivách č. 1, právne zastúpenému ČERNEJOVÁ & HRBEK, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Kýčerského č. 7, o určenie neexistencie záložného práva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 21.09.2018 č.k. 12C 11/2017 -110 takto

rozhodol:

Mení rozsudok a určuje, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese E., obci U., kat. úz. U., zapísané na LV č. XXX ako byt č. X nachádzajúci sa na X. poschodí bytového domu súpisné číslo XX v podiele X/X, podiel XXXX/XXXXX na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súpisné číslo XX postaveného na pozemku s parcelným číslom XX/X - zastavené plochy a nádvoría o výmere 2394 m² zapísané na LV č. XX, nie sú zaťažené záložným právom zriadeným zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. V. XXXXXX-XX zo dňa 17.06.2010 uzatvorenou medzi žalovaným a žalobkyňou.

Žalobkyni sa priznáva náhrada trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a vyslovil, že žalovaný má vo vzťahu k žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej žalobou doručenou Okresnému súdu Prešov dňa 30.04.2014 sa žalobkyňa a D. J. domáhali uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou. Súčasťou žaloby bol i návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorému vyhovené bolo a dňa 30.05.2014 nariadené predbežné opatrenie ukladajúce žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou.

3. Pokiaľ ide o vec samú, Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 05.02.2016 č.k. 20C 182/2014 - 173 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.09.2016 č.k. 7Co 55/2016 - 211 žalobu zamietol.

4. Žalovaný začal výkon záložného práva už 23.10.2013, teda v čase keď nebola pohľadávka premlčaná. Premlčanie pohľadávky mohlo najskôr nastať dňa 25.08.2014, keďže k vyhláseniu splatnosti úveru došlo k 25.08.2011. Žalovaný vo výkone záložného práva pokračovať nemohol z dôvodu nariadeného predbežného opatrenia uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 30.05.2014 č.k. 20C/182/2014-14 až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, teda do 29.11.2016 a následne v ňom pokračoval. Samotná žalobkyňa začatie výkonu záložného práva dňa 23.10.2013 nespochybnila, naopak sama vo

veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/182/2014 uviedla, že listom zo dňa 23.10.2013 žalovaný oznámil začatie realizácie záložného práva.

5. Vo veci sa poukázalo na aplikovateľnú právnu vetu uvedenú v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 18.01.2006 sp. zn. 21Cdo 2048/2004, ktorý uviedol, že premlčacia doba záložného práva je trojročná a beží odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať prvýkrát, t.j. odo dňa, keď vzniklo právo na uspokojenie zaistenej pohľadávky zo zálohu. Podľa ustanovenia § 100 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka sa záložné právo nepremlčuje skôr ako zaistená pohľadávka.

6. Keďže k uplatneniu uspokojenia zaistenej pohľadávky zo zálohu došlo oznámením o výkone záložného práva dňa 23.10.2013, teda skôr ako uplynula trojročná premlčacia doba, počítaná odo dňa zosplatnenia úveru 25.08.2011, súd prvej inštancie mal za to, že námietka premlčania zo strany žalobkyne nebola dôvodná. Navyše veriteľovi bolo bránené riadne vykonávanie záložného práva, a to jednak predbežným opatrením nariadeným vo veci 20C 182/2014 Okresného súdu Prešov, ako aj neodkladným opatrením vydaným v tejto veci dňa 30.05.2017.

7. Nakoľko k premlčaniu záložného práva nedošlo, súd prvej inštancie žalobu zamietol.

8. Výrok o trovách odôvodnil ustanoveniami § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 a ods. 2 CSP.

9. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Navrhla rozsudok zmeniť tak, aby jej žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené. Ako dôvod uviedla, že na to, aby mohol dražobník konať, je potrebné, aby bola medzi bankou a ním uzavretá zmluva o vykonaní dražby. Je potom logické, že výkon záložného práva mimosúdne prostredníctvom dražobníka nie je uplatnením práva na príslušnom orgáne. Mnohokrát, ako to vyplýva z praxe, v čase začatia výkonu záložného práva prostredníctvom dražobníka, tento ešte nemal zmluvu o vykonaní dražby so záložným veriteľom uzavretú. Nevedno, či je tento vzťah založený na dôvere, alebo nejakej rámcovej zmluve. Každopádne dražbu je možné vykonať len na základe písomnej zmluvy o vykonaní dražby a v tomto konaní zo strany žalovaného nebolo preukázané, aby zmluva o vykonaní dražby uzavretá bola.

10. V žalobe žalobkyňa vzniesla námietku premlčania tak celej pohľadávky, ako aj záložného práva. Aj v prípade, že by súd právne odôvodnene dospel k záveru, že záložné právo premlčané nie je, aký osud by toto záložné právo čakal v súvislosti s tým, že samotná peňažná pohľadávka vyplývajúca z úverovej zmluvy premlčaná je. Na plynutie tejto premlčacej doby ani teoreticky nemôže mať žiaden vplyv začatie výkonu záložného práva. Jediným a rozhodujúcim kritériom možnosti uvažovať o spočívaní plynutia premlčacej doby, je splnenie predpokladov daných ustanovením § 112 Občianskeho zákonníka. Výkon záložného práva je neoddeliteľne naviazaný na existenciu peňažnej pohľadávky, pričom vznesenie námietky premlčania nároku znamená nevyhnutnosť tohto nároku. Ak je tomu tak, v súdnom konaní nemôže byť tento inštitút obídny vymožením formou speňaženia založenej nehnuteľnosti. Žalovaný mal k dispozícii legálny prostriedok ako plynutie premlčacej doby prerušiť, ale nevyužil ho, hoci o tom vedel a mohol konať bez ohľadu na nariadené neodkladné (predbežné) opatrenie.

11. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobkyne je opodstatnené.

12. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, avšak zo zistených skutočností vo vzťahu k premlčaniu nebol vyvodený správny právny záver.

13. V súvislosti s námietkou premlčania vznesenou zo strany žalobkyne je potrebné poukázať na ustanovenie § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr než zabezpečená pohľadávka.

14. Záložné právo je vecným právom k cudzej veci, ktoré slúži na zabezpečenie a uspokojenie pohľadávky záložného veriteľa prostredníctvom výkonu záložného práva. Ide o právo podliehajúce premlčaniu, pretože nejde o majetkové právo, ktoré by bolo z možnosti premlčania vylúčené.

15. Premlčaním sa rozumie kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého nárok (súdnú vymáhateľnosť) možno odvrátiť námietkou. Premlčanie je teda uplynutie času ustanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Použitie tejto námietky má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva, t.j. zánik jeho súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Táto zmena pôvodného práva vzniknutá premlčaním spočíva v skutočnosti, že dlžník môže po uplynutí premlčacej doby privodiť zánik vynútiteľnosti tohto subjektívneho práva tým, že sa s úspechom premlčania dovoľá pred príslušným orgánom. Premlčaním teda právo samo o sebe nezaniká, len sa oslabuje, a to práve v tej zložke, ktorá predstavuje nárok.

16. V prejednávanej veci žalobkyňa dňa 17.06.2010 uzatvorila so žalovaným zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, ktorou bola zabezpečená pohľadávka z úveru poskytnutého žalovaným na základe zmluvy zo dňa 17.06.2010.

17. Záložná zmluva ako právny inštitút je právne upravená v ustanovení § 552, podľa ktorého pohľadávku možno zabezpečiť aj záložnou zmluvou. Ako sa zabezpečuje pohľadávka zálohom veci alebo práva, je upravené v časti o vecných bremenách. Záložnú zmluvu uzatvára na jednej strane veriteľ pohľadávky a dlžník alebo tretia osoba na strane druhej. Obligačným dlžníkom je ten, voči ktorému má veriteľ pohľadávku zabezpečenú záložným právom. Záložný dlžník je vlastníkom zálohu. Jeho povinnosťou nie je splniť dlh veriteľovi, ale strpieť uspokojenie jeho pohľadávky zo zálohu. Obligačný a záložný dlžník môže byť tá istá osoba. Ak Občiansky zákonník v ustanovení § 100 ods. 1 veta tretia umožňuje dlžníkovi dovoliť sa premlčania, je nepochybné, že týmto dlžníkom nemusí byť len obligačný dlžník, ale aj záložný dlžník. Žalobkyňa postavenie záložného dlžníka získala uzatvorením zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti so žalovaným. Bola teda oprávnená vzniesť námietku premlčania nielen vo vzťahu k záložnému právu, ale aj vo vzťahu k pohľadávke zabezpečenej záložným právom. Žalobkyňa námietku premlčania vo vzťahu k pohľadávke zabezpečenej záložným právom bez akýchkoľvek pochybností vzniesla.

18. V konaní bolo správne zistené, že k zosplatneniu úveru došlo k 25.08.2011, v dôsledku čoho premlčanie pohľadávky z úveru mohlo nastať najskôr dňa 25.08.2014. Rovnako nespornou skutočnosťou bolo aj to, že žalovaný výkon záložného práva začal už dňa 23.10.2013 a nemohol v ňom pokračovať v dôsledku prebiehajúceho konania na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C 182/2014 o zdržanie sa výkonu záložného práva zo strany žalovaného. Za správny však už nie je možné považovať právny záver, podľa ktorého začatie výkonu záložného práva a prebiehajúce konanie vo veci Okresného súdu Prešov vedenej pod sp. zn. 20C 182/2014 ovplyvnilo plynutie premlčacej doby.

19. Spočívanie premlčacej doby je upravené v ustanovení § 112 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bolo na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

20. Pokiaľ ide o výkon záložného práva podľa ustanovení zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách v znení neskorších predpisov, tento vplyv na beh premlčacej doby nemá. Dražobník ako subjekt, tak ako je vymedzený v ustanovení § 6 zákona č. 527/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov, nepredstavuje orgán, ktorý ma na mysli ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka, pretože nemá zákonom zverenú žiadnu rozhodovaciu právomoc, a teda nemôže rozhodnúť o pohľadávke vyplývajúcej z uzatvorenej zmluvy o úvere. Predstavuje iba subjekt, ktorý na zmluvnom základe realizuje výkon záložného práva patriaceho záložnému veriteľovi. Návrh na vykonanie dražby u dražobníka ani nepredstavuje uplatnenie práva, keďže o pohľadávke zabezpečenej záložným právom sa autoritatívne nerozhoduje.

21. K spočívaniu premlčacej doby nemohlo dôjsť ani v súvislosti s konaním prebiehajúcim na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C 182/2014 o zdržanie sa výkonu záložného práva. Predmetom tohto konania žiadna pohľadávka žalovaného vyplývajúca zo zmluvy o úvere nebola.

22. Žalovaný bez akýchkoľvek pochybností ako veriteľ zákonom predpísaným spôsobom v premlčacej dobe neuplatnil proti dlžníkovi svoj nárok na zaplatenie dlžnej peňažnej pohľadávky s prísl. vyplývajúcej z uzatvorenej zmluvy o úvere. Žalobkyňa tak mohla vzniesť námietku premlčania a týmto spôsobom spôsobiť zánik súdnej vymáhateľnosti pohľadávky zabezpečenej záložnou zmluvou. Ak námietka premlčania vznesená zo strany žalobkyne neumožňuje priznať žalovanému pohľadávku z úverovej zmluvy, je nemysliteľné a odporujúce základným zásadám logiky uspokojiť tú istú pohľadávku formou realizácie výkonu záložného práva. Opačný výklad vo svojich dôsledkoch popiera význam inštitútu premlčania neumožňujúceho po dovolaní sa premlčania premlčané právo veriteľovi priznať. Ak sa žalobkyňa ako záložný dlžník dôvodne dovolala premlčania, žalovaný v postavení záložného veriteľa sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu a záložné právo nemôže naďalej byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Za takejto situácie na strane žalobkyne existuje naliehavý právny záujem domáhať sa v súlade s ustanovením § 137 písm. c) CSP určenia neexistencie záložného práva.

23. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 388 CSP rozsudok zmenil a určil, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese E., obci U., kat. úz. U., zapísané na LV č. XXX ako byt č. X nachádzajúci sa na X. poschodí bytového domu súp. č. XX J. podiele X/X, podiel XXXX/XXXXX na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súp. č. XX postaveného na parcele č. XX/X - zastavené plochy a nádvorja o výmere 2394 m² zapísané na LV č. XX, nie sú zaťažené záložným právom zriadeným zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. V. XXXXXX-XX zo dňa 17.06.2010 uzatvorenou medzi žalovaným a žalobkyňou.

24. Zároveň úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ustanovení § 396 ods. 2, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

25. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).